Ч. 187. (686) Львів, пятниця дня 24. серпня 1917. Рік III.

УКРАЇНСЬКЕ СЛОВО

Ціна примірника 10 сот. На провінції 12 сот. В займитих теріторіях 4 коп.

политична, економічно-суспільна й літературна часопись. (Редакція: Руська ч. 3).

Виходить що дня рано кромі понеділка.

Умови передплати у Львові:	
На рік	24·— К.
„ півроку	12·— „
„ чвертьроку	6·— „
„ місяць	2·40 „

В краю і державі:	
На рік	32·— К.
„ півроку	16·— „
„ чвертьроку	8·— „
„ місяць	2·70 „

За границю:	
В Німеччині	37 мар.
В Америці	11 дол.
В инших державах	54 фр.

Гей, розлилось ти українське горе...

Велика драма українського виселеного мужика добігає, здасть ся, до кінця. Як її послідна дія й завершене приходить на порядок справа повороту наших людий під свою рідну стріху. Майже вся східна Галичина відбита — тисячі, тисячі виселених селян з далекої чужини на крилах туги раді-би вернути у свої села.

Як ми недавно писали, Українська Парляментарна Репрезентація і Український Запомоговий Комітет почринили заходи, щоби уможливити і прискорити справу репатріяції, себто повороту виселенців.

Се ж природний порядок річи дати спромогу вернути виселенцям-мученикам домів. Всяке припинкуване справи і вишукуване зглядів, якіби ту справу відволікали

Як відомо дотичні власти дозволили частинно на поворот виселенців у свої повіти.

Не всі з них повернуть у свою хату — декі з них повернуть та не застануть своєї хати...

Та щоби зрозуміти всю велич горя, яке довелось переживати нашому народови за се воєнне лихоліте — подаємо причинки до послідної дії тої пресумної драми.

Справа повороту виселенців розміщених в громадах середущої і Західної Галичини опинила ся знов в руках польських старостів.

Як польські старости той обовязок держави розуміють і стараються ся його виконати, хай доказом послужить слідуюче письмо, яке на днях дістав „Краєвий Український Комітет несеня помочи виселенцям“.

Ось воно:

„Ми підписані висиленці з Ямниці, замешкалі в громаді Улично пов. Дрогобич почта Гаї вижні, удаємо ся з просьбою до Світлого Українського Комітету несеня помочи виселенцям у Львові в справі нашого житя в Уличнім.

Дня 5. VIII. 1917 оголосив начальник громади Улично, щоби всі евакуовані (після розпорядженя ц. к. Староства в Дрогобичи з дня 2 серпня 1917 ч. 1313) зараз зголосили ся в Уряді громадскім по посвідчене ідентичности, з котрим треба удати ся зараз до ц. к. Староства в Дрогобичи до записаня до консиґнації і чекати на місце замешканя, а пізнійше визначить ся місце і день з котрого підуть пішки дорогою до Ямниці.

Те розпорядженє ц. к. Староства в Дрогобичи є для нас нещасливих висиленців цілковитим знищенем на здоровлю і майні, і так:

Ми люди по більшій части матери з дрібними дітьми бо батьки на війні, і старці незарібні слабосильні, тому так мами з дітьми як і старці не можуть відбути около 150 кільометрів дороги.

Так для дітий як і старців треба набрати поживи на пару днів, в який-же спосіб поживу взяти наколи мами будуть нести діти.

Є худоба рогова майже самі корови, а є також корови з малими телятками, котрі теж негодні видержати таку велику подорож, можливо ще й під ескортою ц. к. жандармерії.

Паші для худоби також потреба взяти на кілька днів; на те всего є 5 коний, то є 2 фіри парокінні а 1 однокінна. На ті підводи є людий в Уличнім від дня 4. X. 1916 р. 40 родин 131 осіб, а 22 родин 56 осіб, котрі повернули з бараків з Ґмінду разом отже 62 родин 187 осіб.

За цілий рік вигнаня накупили люди всякого потрібного начиня кухонного, за котре мусіли дорого платити, бо своє лишили в Ямници, з причини, що нас військо вигнало примусово в ночи з 13 на 14 VIII. 1916 року.

І так всі ґаздівства в Ямници знищила війна до тла

Цілий рік утримуємо ся власним коштом з гроший узисканих за продану по дорозі худобу.

Причинків жадних нам не дали, ані військового причинку вдовицям і сиротам позісталим по покликаних на війну помимо що парукратно ми упоминали ся.

Житє тут дуже тяжке: за 1 чвертку бульби платимо від 12 до 16 корон, за цетнар метричний збіжа платили ми 140 корон, а тепер жадають 300 корон.

Всі засоби грошеві і зароблений гріш вичерпані для того не маємо вже фондів наймати підводи до забраня: білизни, одежі, постелі і начиня кухонного і малих дітий та старушків немічних.

За одну фіру двокінну жадають від нас господарі з Улична по 200 кор. до Ямниці.

Дня 6. VIII 1917 удавав ся підписаний начальник громади Ямниці з устною просьбою до ц. к. Староства в Дрогобичи, о змінене повисшого зарядженя еднак пан Комісар Староства Фабри місто поради загрозив: Що виздихаєте голодовим тифом, а наколи підписаний сказав: для чого не даєте причинків? загрозив арештованем.

Удаємо ся з умильною просьбою до Світлого Українського Краєвого Комітету несеня помочи виселенцям во Львові, о ласкаве вставлене ся за нами нещасливими висиленцями у дотичних властий,

Досить вже 3 роки в плачу та тяженькім горю переживаємо свої лихі дни по під чужі плота в чужій далекій стороні,

Лишай все що маєш, а сам ставай на присначене місце, а звідтам мандруй — можеш чи не можеш — або загибай в дорозі.

Проти розпорядженя ц. к. Староства внесли ми зажалене до Їх Ексцеленції пана Намісника під днем 8. VIII. 1917, а чи що поможе нашому горю, не знаєм.

Упрашаєм Світлий Український Краєвий Комітет несеня помочи висиленцям о ласкаве оголошене нашої недолі в часописях, можеби хоть в инших повітах виселенці того горя не зазнали“.

(Слідують підписи і печатка ур. гром.)

Ми навели нарочно ціле письмо. Говорить воно дуже богато сумного і не потребує ніяких пояснень.

Недавно доводило ся нам читати гарні слова про жертви, які зложило населене східної Галичини для держави, про те, щоби того населеня не безпокоїти — та мимо того прилітають до нас вісти про події, які свідчать про чиюсь-то чорну невдячність для того населеня і про те, що три роки війни декого нічого не навчили,

Від Павла I. до Миколи II.

Амфітеатров пише в „Русс. Волі“:

Сто шістнайцять літ тому назад, 12. марта 1801 р., прокинула ся рано російська столиця, пробуджена вісткою, якої, засипляючи вечером, найменше сжидала:

„В ночи з 11. на 12. марта помер імператор Павло I. Петрович, зложений двірським заговором й убитий його учасниками серед спору, який повстав коло зложеного імператора, задля акту його зреченя“...

В. Л. Бурцев в своїй звісній історії російської революції за сто літ, уважає убийство Павла початком доби російського визвольного руху. З сим можна спорити, бо початок події треба віднести на богато літ перед 1801 роком. Коли ми однак приймемо бурцевську добу, то вона означить нам вік російської революції: тепер минуло їй 116 літ. Для людського житя час мало можливий, але й не зовсім неможливий. Для житя народу час дуже незначний. Росія і в революції, як і в цілім своїм поступі, поспішна. Коли взяти й порівнати обставини, суть і наслідки зложеня Павла з обставинами, сутю і наслідками зложеня Миколи II., мусимо подивляти, як високо поступила російська визвольна думка і получена з нею політична акція і на яку несподівано світлу висоту вийшли ми з тодішних, кажучи по правді, зовсім таки мізерних і незавидних низин. І ось хочеть ся оглянутись на той подиву гідний злет і розважити контрасти й схожости між „тоді“ а „тепер“.

Почнемо від предмета переворотів.

В особі Павла I. був зложений перший цар династії. В особі Миколи II. зложений її останний цар, і разом з ним зложена ціла династія.

Як її називати, ту зложену династію, що прозвалась руським іменем Романових, яке їй ніколи не належалось і не могло належати? Тому, що остання правдива Романова (але і ся вже не чистої крови і, як говорили вороги, „неправого ложа“, с. є. роджена поза подружем), цариця Елисавета Петровна померла в 1760 р., передавши престол свому племінникови, синови сестри Анни Петровни, архикнязеви Петрови Фридрихови Гольштин-Ґоторнському. Сей, переходячи на православіє, дістав імя Петра Теодоровича, під котрим і панував кілька місяців. Опісля зложила його з престола і убила власна його жінка, з роду архикнягиня Софія Дорота Щербатська, а на російськім престолі (від 1762 року) — Катерина II. — Павла уважали сином Петра III. і Катерини. В своє походжене від Петра він сам не вірив, приписуючи авторські права що до себе давнійшим любовникам Катерини з її великокняжих часів, Понятовському або Салтикову. Та сумнівне також, хоч як воно дивне, навіть його походжене по матери, бо деякі кажуть (без доказів однак), що Павло підмінник, якого цариця Елисавета, в інтересі престолонаслідства, підміняла за вродженою Катериною мертву дівчинку. Тайна, якою стара цариця окружила перші дні житя Павла, позволяє думати, що тут справді було щось не зовсім по ладу. Фізична безобразність Павла, зовсім не подібного ані до Катерини, ані до Понятовського і Салтикова і холод, майже відраза, яку відчувала до нього матір, Катерина, вказує також на те, що Павло припадково лиш попав в царську сімю. За пановання його сина, Олександра Павловича, вказували в околицях Петрограда убогу фінську сімю, з котрої будьтоби Павла взяли в підмінники.

Члени тої сімі були дуже подібні до Павла і уважали його кістю від своєї кости. Особисто мав Павло причину, очевидна річ, уважати себе сином Петра III. і память його окружив о

собливим культом з ущербом памяти матери. Та навіть і в тім случаю, коли би він був справді сином Петра, то й тоді був би він Гольштин-Готорп, а не Романов. На ділі ми просто не знаємо, хто був, конець кінців, Павло I., чи Гольштин-Готорп, чи Понятовський, чи Салтиков. Він явив ся в царській палаті незнакомим, без роду. Між тим той безбатьченко-родоначальник пануючої дотепер в Росії династії, що установив в ній порядок престолонаслідства, закон, що тревав понад сто літ, аж до часу, коли Росії стала непотрібною і династія і престолонаслідство, і останний муж — Романов впав так скоро і легко, як його предок (прапрадід), з тою ріжницею, що далеко щасливійше для себе. Микола II в хвили свого зложеня був окружений гуманними і поміркованими людьми культурного XX. столітя, далекими від того, щоби уживати знаменитої золотої табакерки Миколи Зубова або шарфи князя Яшвіля.

Війна.

Битва над Сочею кипить дальше. — Великий наступ у Фляндрії.

Горячі бої над Сочею дня 21. серпня.

День 21. серпня став одним з найгорячійших днів боїв в історії армії над Сочею. На схід від Канале мусіло ся полишити село Врх неприятелеви. Всі зусиля Італійців повести удари дальше на південь через сугорби, були безуспішні. Рівнож не вдались кількакратні наступи неприятеля, виконані значними силами на південь від Десоля. В сих боротьбах відзначив ся особливо моравський 25-ий полк піхоти. По бідоносні, як попередних днів, хоробрі оборонці вдержали свої найбільше наперед висунені рови на схід від Горіції і коло Білії, супроти безнастанних приступів. Важкі втрати і цілковите вичерпане приневолили неприятеля пополудни перервати боротьбу.

На Красі.

Найзавзятійші бої ведено на високорівни Красу. Попираючи свій наступ сильним гарматним огнем, висилав неприятель від досвіта до пізного вечера дивізію за дивізією на наші становища. Наймогучійший удар був звернений на оба крила та на область Файті Гріб і Костаневіцу, де угорські полки ч. 39 і 46 добули собі свіжої слави — та проти Медеацца і Сан Джіовані. Вислід дня відповідав величавій поставі військ та їх вождів. Як що прийшло до малих хитань, яких причиною суть оборонної тактики, то прецінь успіх безпеback по нашім боці. Нині від досвіта італійські маси на ново атакують наші становища на Красі. В области ґрупи військ пільн. маршалка бар. Конрада в вільчих місцях боєва діяльність була сильнійша. В долині Суґани наші вивідні відділи привели 70 бранців. В часі підпринять на північ від Арсієро, про які передвчера донесено, остало в наших руках 2 офіцирів і 150 жовнірів та 3 скорострiли. На захід від озера Ґарда наші війська по завзятих боротьбах заволоділи неприятельською точкою опертя.

З західного фронту.

БЕРЛІН, 22. серпня. Бюро Вольфа доносить:

У Фляндрії англійські наступи, що розпочались рано на схід від Іпери, розширили ся та заняли фронт довжини 15 км. Не повелись вони серед тяжких втрат неприятеля.

Перед Верденом до сеї пори боротьба піхоти спочивала. Вогонь на схід від Мози був дальше сильний. Наступи наших летунів на укріплені місцевости над англійським побережем були успішні.

Карність російської армії привернена.

АМСТЕРДАМ. (Ткб.). „Times“ доносить з фронту, що ґенералови Корнілову удало ся привернути сильну карність в армії і лиш резерви ще здеморалізовані. Зелізниці не в силі сповнити своєї задачі.

Затоплено.

БЕРЛІН. (Вольф.). Нові успіхи підводних суден. В Каналі, на Атлянтійськім океані і на Північнім морю затоплено 5 пароходів, 3 вітрильники і 1 рибацьке судно.

Війна з Китаєм.

ВІДЕНЬ. (Ткб.). Тому, що Китай виповів монархії війну, обняло голяндське посольство в Пекіні опіку над австро-угорськими підданими та їх інтересами в Китаю. Опіку китайських інтересів в монархії обняло данське посольство.

На східнім фронті.

Коло Совеї, Вікна і на захід від Султи неприятель виконував сильні, але даремні наступи. Понад місцевостю Петра звели воздушну борбу обсерватор рез. четар Гірсі і десятник Бубенік з двома неприятельськими літаками. Четар Гірсі, мимо того, що був ранений пострілом в рамя, зістрілив одного з летунів, а другого приневолив осісти.

Число воюючих сил над Сочею.

АМСТЕРДАМ. (Ткб.) „Handels Blad“ довідуєть ся з Льондону; Загальне число військ, що беруть участь в битві над Сочею по обох боках фронту, обчислюють на мілїон жовнірів в передній лінії і стількиж резерв. Усі кореспонденти згідно доносять що то найбільша битва, в якій коли-небудь брали участь Італійці.

Папа предкладає завішене оружя.

ЖЕНЕВА. В бернеських дипльоматичних кругах ходила оноді поголоска, що папа виготовив до воюючих держав нову ноту, в котрій предкладає загальне завішене оружя.

Могила ч. 87.

Слухайте, слухайте люди,
Ви тут зібрались зусюди,
Та почекайте, пів року зійде,
Шлях до могили ніхто не знайде,
Л. Старицька-Черняхівська,

В плеканю памяти і пошани для заслужених покійників проявляє ся міра свідомости народу й естетики його релігії. Високий культ тої памяти на рідній землі, та ще теплійший повинен він бути для того нашого визначного мандрівника, якого смерть заскочила на чужині. Гідна мати найгорячійшим серцем обіймає самітницьку могилу того зі своїх синів, який спочив на чужій землици

Не знаємо, в якім ставі є могили цінних

Мельодії українських народнїх пісень з Поділя і Холмщини

(Кінець).

Дальше звертає проф. Колесса увагу на оригінальне і характеристичне модульоване деяких пісень обох збірників (подані числа). Окрім вичислених проф. Колессою можна би зачислити сюди ще слідуючі:

А: ч. 61. Мельодія зачинає IV-тим степенем з e-moll, переходить в 3 тім такті до паралельної G-dur, а відтак модулює до a moll і кінчить в тій тонації полузакінченем.

Зі збірника Б: ч. 2 замітне своїм міксолідійським закінченем. Мельодія та є ідентична з ч. 27 сеї збірки, де однак конець можна борше уважати яко полузакінчене з B-dur, в котрій то тонації пісня та зачинає. Ч. 4 зачинає подібно як А ч. 61 в a-moll, зглядно то a-moll є IV тим степенем з e moll відтак переходить до C-dur та модулює опісля до d moll і в тій тонації кінчить. В ч. 30 тім замітна мельодія вже своїм великим розміром (7 стрічок); розпадає ся на три виразно відграничені части. Перша в g-moll, друга без ніякого переходу зачинає в F-dur, третя часть зачинає VI тим степенем з F-dur (d-moll), котрий по підвисшеню терції f на fis стає V тим ст. з g-moll і в тій тонації мельодія кінчить.

Вкінци приходить проф. Колесса до висновку, що обговорені мельодичні і ритмічні признаки зібраних пісень в обох збірниках виказують, що пісні ті належать до старшої верстви та корінять ся в середних віках, і виказують той сам архаїстичний тип, що й мельодії з галицького Поділя і Покутя, так, що до них скрізь можна вишукати дуже близькі варіянти у збірниках Вацлава з Олеска „Pieśni polskie i ruskie ludu galicyjskiego“, Оскара Кольберґа „Pokucie“ та в збірках проф. Ф. Колесси „Мельодії гаївок“, Др Івана Колесси „Галицько-руські народні пісні з мельодіями“ і Др Ст. Людкевича: Галицько руські народні мельодії. Звертає рівнож проф. Колесса увагу, що і межи подільськими мельодіями подибають ся і такі, що творять неначе перехід до широких розкішних мельодій з Подніпровя. Вказує дальше і на деякі пісні чужого походженя, котрі однак переважно ассимілюють ся своєю музичною формою до стилю української народної музики, та що оба збірники є доповненем цінного збірника О. Кольберга „Wołyń“ (посмертне видане краківської Академії з 1907 р. впорядковане проф. Третяком, що містить 632 пісні з мельодіями записані ще 1892 р.

Попри вказані вже при поодиноких піснях сеї збірки порівнаня з мельодіями інших збірників, насуває ся і мені кілька мельодій нагадуючих пісні знані мені з інших збірників або лиш зі співу. Пр. А 15 попри вказану вже схожість з ч. 141 етн. зб. XXI нагадує мені дуже колядку „Через поле широкеє“, котру К. Степенко записав від студента Галичанина. Зб. А ч. 22 є рівнож варіянтом колядки: „Ой видить Бог“, котру Степенко записав від семінаристів. Ч. 47 А кінчить в першій части так само як пісня „Ой у поли криниченька“ (збір. Хведоровича ч. 10). Друга часть нагадує дуже пісню „Ой не ходи Грицю“ (2-га часть) або „Чи я в лузі не калина була“ (збір. Конопенка ч. 22—III). Ч. 76 є в першій части варіянтом пісні: Хата моя рубленая (зб. Хведоровича ч. 80). яка однак не має міксолідийської септіми. Ч 92 зближене дуже мельодійною лінією до співаної у нас пісоньки „Ой ходить сон коло вікон“. Ч. 109 і 114 попри вказану схожість з ч. 1212 етн. зб. II т. XXII дуже подібне до пісні „Ой казали вражі люде, що я заміж не піду“. Ч. 112 подібне до знаної у нас пісні „У сусіда хата біла“. Ч 138 нагадує місцями „Пішли женці в поле жати“. Варіянт ч. 151 нагадує дуже сильно пісню „Ой дівчина горлиця“ (зб. Лисенка) ч. 168 пісню „Ой джиґуне джиґуне“ (зб Лисенка).

Як дрібну замітку зазначив би я, що пісня А ч. 43 повинна бути нотована в b-moll (кінчить полузакінченем), а не в f-moll — так що не треба би було перед кождим „g“ писати осібно бемоль.

Загально взявши нову ту збірку треба повитати з щирим вдоволенем. Містить вона безперечно цінний і незвичайно цікавий матеріял пісенний, котрий для наших музиків-композиторів може мати практичне значінє.

Львів 25/VII 1917.

Василь Барвінський.

Справлене печатних похибок.

Ч. 169: в другім стовпци 3-та стрічка з гори має бути: XIV.; в другім стовпци 8 ма стрічка з долини має бути: окінченя; в послідним стовпци 12 та стрічка з гори має бути: се є; в послідним стовпци 17-та стрічка з гори має бути: 23 мельодії; в послідним стовпци 11-та стрічка з долини має бути: J. Ph Rameau.

Ч. 170: в першім стовпци 9-та стрічка з гори має бути: в „moll“; в послідним стовпци 13-та стрічка з долини має бути: IV-тим степенем.

Ч. 176: в першім стовпци між 9—10 стрічкою з гори не треба відступу; в другім стовпци між 12—13 стрічкою не треба відступу; в другім стовпци 7 ма стрічка з долини має бути: модуляції; в послідним стовпци 15-трічка з долини має бути: мельодії.

Ч 180: в першім стовпци 2 га стрічка з гори має бути: пляґальною; в першім стовпци 4-та стрічка з гори має бути: пляґальна; в першім стовпци 5-та стрічка з гори має бути: пляґальні; в першім стовпци 12 та стрічка з гори має бути: Halbschluss; в середнім стовпци в 9 тій стрічці з долини по слові: походжене — має бути точка. Відтак пропущено: З сеї точки погляду задивлював би ся я інакше і на походжене... і т. д. — В послідним стовпци 13-та стрічка з гори має бути: B dur; в послідним стовпци 9-та стрічка з долини має бути: з виїмкою.

Ч. 185: в другім стовпци 15-та стрічка з гори має бути: тони; в другім стовпци в 13-тій стрічці з долини пропущено по слові: ошибка: „між II—III ст.“, має бути як в німецькім тексті ...і т. д.; в другім стовпци між 6—7 стрічкою з долини не треба відступу.

наших діячів, що склонили свої молоді голови на чужині, як пр. Романа Сембратовича, Ярослава Сембратовича, Ярослава Федорчука і ин., всеж видить ся, що наша вразлива суспільність, коли не тепер, то в своїм новім поколїню не забуде про своїх чільних борців і збереже перед загладою забутя їх останні, туземні захисти тревалими памятниками на доказ щирої української вдячности і пошани для тих борців серед чужинців.

До українських могил, розсипаних по білому світі прибула в червни с. р. нова, що важнійша могила журналіста й референта українських справ, бл. п. Ярослава Весоловського.

Смерть сего визначного і заслуженого робітника викликала серед усїх наших політичних і просвітно-культурних середовищ щирий жаль. Пок. Ярослав Весоловський як громадянин, як талановитий і видатний робітник і людина лучив в собі всї гарні прикмети сучасного Українця.

Жаль по його втраті не затре ся скоро, памятки його труду остануть, залежить тепер лише від нас, щоби акція жертв і збірок на памятник для него ішла живим енергійним тем пом, щоби незабутний, дорогий наш Земляк, який спочив під могилою ч. 87. на віденськім цвинтари не чекав довго на доказ нашої вдячности і памяти в виду підростаючого покоління і критичного ока чужинців. Пригадуємо тут знов, що жертви на памятник Ярослава Весоловського складати належать в Земельнім Банку гіпотечнім у Львові, Підвале ч. 7. на вкладкову книжку.

СКЛАДАЙТЕ ГРОШІ
на
ФОНД НАЦІОНАЛЬНОЇ ОБОРОНИ

Адреса: J. Romanczuk, Wien, Parlament).

НОВИНКИ.

— **Іменованя при 24 п. п.** При коломийськім полку піхоти іменовано отсих Українців поручниками: Візерканюка Иосифа Ґріґоцу Василя, Німчука Івана, Новицкого Юліяна, Павлова Станіслава, Палія Андрія, Тимчіка Омеляна і Федака Миколу.

— **Відзначене.** О. Евген Гошовський, парох Збоїск, відзначений золотим хрестом III. кл. за цивільні заслуги.

— **Положене українських виселенців в Західній Галичині.** В послідних днях провірював посол др Олександер Колесса з рамени Української Парляментарної Репрезентації, положене Українських виселенців в Західній Галичині, а іменно в повітах Тарнів і Грибів. Давнійше вже — відвідав він кілька громад в Ряшівщині, де спонукав відповідні зарядження в старости та видобув повний спис виселенців, що пробувають в цім повіті.

Особливо сумно представляє ся доля наших виселенців в Грибівськім повіті. Люди там розкинені по селах і фільварках — не дістають по більшій части до тепер ані запомоги призначеної для виселенців, ані державної підмоги для родин жовнірів ані одежі, ані обуви. Обідрані і голодні приневолені часто просити добрих людий о милостиню — бо на всілякі карти не можуть дістати, — або не мають за що купити живности. Коли дістають запомогу — то в недостаточній квоті — бо старостство до тепер не знає ще нових міністерських розпорядків! Безправно відмовляють запомоги тим виселенцям — які можуть собі заробити хочби мале яке прокормлене по фільварках. Взагалі в старост і повний нелад. О годині 10 рано не застав посол Колесса у уряді ані старости (Гр. Лось на урльопі..) ані його заступника, ані комісаря. Опісля оправдував комісар свою неприсутність в уряді — тим, що ходив на почту до телефону — але занедбане у виплаті підмог для виселенців — ніхто не в силі нічим вправдати. Пос. Колесса відніс ся в справі положеня наших виселенців в Зах. Галичині до намісника гр. Гуйна і міністра внутр. справ гр. Тоґґенбурґа.

— **Мирова нота папи а Митрополит ґр. Шептицький.** „Lokalanzeiger" доносить з Лугано: „Osservatore Romano" займає ся твердженями численних коаліційних дневників, після яких папа рішав ся виготовити мирову ноту по попередних переговорах з Австрією. На тверджене англійських часописий, що нота є вислідом переговорів, які вели ся в Римі при посередництві архієпископа зі Львова, котрий вперед у Відни і в Берліні був на послуханю у цісарів, вистарчить відповісти вказуючи на факт, що ґр. Шептицький не був в Римі, а по коротнім побуті в Швайцарії вернув в Австрію. З другого боку говорять, що папа пізнав в Італії цісареву Зиту ще перед її вступленем на престол і в своїм рішеню був під впливом цісаревої. Та правдою однак є, що папа Венедикт XV. ніколи лично не сходив ся з цісаревою. Мирова нота є випливом великої любови папи до терплячого людства.

— **O polski charakter miasta Lwowa — в реставрації п. Людвіґа.** Оподі помістили ми письмо о. курата Базилевича, в якім він наводить нечемне поведене супроти него одної з дівчат послугуючих в реставрації п. Людвіґа і звертає ся на тій дорозі до властителя, з доманганем, „щоби до українських гостий обслуга говорила в українській мові". — Мимоходом запримітимо, що льокаль п. Людвіґа від ряду літ відвідують дуже численно львівські і приїзжі Українці і дотепер так бувало, що служба вже порозумівала ся з українськими гістьми по українськи. Щойно з приходом теперішньої пла тничої урядовою мовою у п. Людвіґа стала польська мова. — В тій справі віддаємо слово самому властителеви реставрації п. Людвіґови, який у відповідь о. Базилевичеви пише в Kurjer-i Lwowsk-ім ось що: „З огляду на актуальні тепер а безосновні претенсії підношені Українцями що до польського характеру міста Львова прошу і т. д. ... (Тут переповідженно тентенційно подію з о. Базилевичем). Кінець письма звучить: Хотячи на будуче обминути такі події, заявляю що мій льокаль був і є польський, такий він і остане і такою буде обслуга; української не заведу, бо Львів се корінно польське місто, в якім на загальне число мешканців ледво 15% припадає на Українців і лишаю о. куратови повну свободу віддїдувати виключно українські льокалї з українською обслугою".

Сю смілу, реставраційно-політичну заяву п. Яна Людвіґа повинна собі добре затямити українська суспільність у Львові і на провінції би й декто з над Синього Дунаю..

На арогацію п. Людвіґа нашою відповідю може бути лиш обминане його льокалю..

— **Пекуча справа.** З круґів У. С. Стрілець тва пишуть нам: Відомий нашому громадянству „Захист для недужих У. С. Стрільців у Львові" завдяки безкористним трудам і заходам гурт ка визначних одиниць та жертвоблівости провінції витревав серед дуже некорисних, воєнних условин два літа. За той час перейшло через усі „Захист" около 1000 хорих У. С. Стрільців і коли взяти під увагу, що се поважне число охоронило ся перед інвалідством, яке опісля на довгі літа наразило би нашу суспільність на десять разів більші видатки і жертви, далі коли взяти під увагу, що се показне число молодих людий прийшовши до здоровля, стануло далі до видатної праці в рядах Стрілецтва і для народу, то мусимо признати, що як Світла Команда Збірної Станиці У. С. С. так і Достойний Заряд „Захисту" доконали великанського діла.

Два літа витревав „Захист" при спанюва нії воєнними перешкодами помочи суспільности лише завдяки совісній і повній посвяти господарції Заряду, та тепер фонди вичерпали ся зовсїм і ся гуманна і зі сторони висших військових властий гарно виджена інституція стоїть перед грозою розвязаня.

З огляду однак на се, що ціла східна галицька Україна видобула ся нині з під неприятеля і що „Захист для недужих У. С. С." є конечний, наше свідоме Громадянство не допустить до розвязаня тої інституції, тілки прийде в поміч посиланем проживних середників просто до „Захисту для недужих У. С. С." ул. Петра Скарги ч. 2 а. і грошевими жертвами на вкладкову книжочку Земельного Банку гіпотечного у Львові, Підвале ч. 7. з виразним зазначенем „на Захист У. С. С."

— **З Народної Торговлї,** як Союза господарсько-торговельних Спілок. Взиваємо усі Спілки торговельні, щоб віднесли ся безпроволочно до місцевих ц. к. Староств з прошенем о приділ воєнної мішанки кавової до продажи, бо ціле запотребоване повіту зістало приділене до розділу ц. к. Старостам.

Котра Спілка ще до тепер не має приділу цукру до розділу поміж населене, хай внесе безпроволочно прошене до ц. к. Староства, щоби ц. к. Старостово поручило повітовим розділь ним цукровим приділити відповідну скількість цукру дотичній Спілці до продажі поміж населене на споживчі картки цукрові.

— **Пожежа в Солуни.** Анґлійські дневники доносять з Греції, що дві третини Солуня знищила недавно пожежа. Сто тисяч людий, в тім 42.000 жидів, лишилось без даху,

— **Зміна в київській міліції.** Як відомо, ґубернським інспектором київської міліції був завзятий ворог Українців, Поляк полковник Лепарський. За коварства проти Українців в часі відомих подій з Полуботківським полком, його арештовано й усунено з уряду. На його місце, як подає „Кіевская Мысль" з дня 22. н. ст. липня, іменовано заступника предсїдателя У. Ц. Ради Ф. Крижановського. Таких пташків ще велика сила криєть ся по всяких урядах на Україні. Поволі на кождого з них прийде черга.

— **Забави галицьких жидків на віденськім фронті.** „Reichspost" доносить, що віденська поліція прилапала в одній казарни сімнайцять галицьких жидів на забороненій грі в карти. Карти і гроші сконфісковано, а грачі будуть відповідати перед властями.

— **Доля царської родини.** З Петрограду доносять: Царську родину перевезено до родинної посілости дому Романових, віддаленої 20 км. від Костроми. 12. серпня прибув Керенський лично до Царського Села, щоби кермувати перевезенем. Царській родині товаришило 50 домашних урядників і 200 жовнірів. На місце призначення прибула царська родина дня 14 с. м.

— **Польський похід на українське Підляше.** В польських часописях читаємо ось такий поклик до польського учительства: „Підляше кличе о поміч! Землі, зрошеній кровю унїятських мучеників, землї котра помимо кількадесяти літ систематичної русифікації зуміла заховати польске обличе, грозить тепер знов залив з боку чужих живел. Українці і жиди заходять ся коло основуваня власних шкіл і заводять їх навіть там, де населене є корінно і виключно польське. Якісь незнані досі в тих околицях українські емісарі аґітують в хосен української школи і українського війська, знаходячи на жаль надто часто охочих прихильників між підляським народом. — Польська суспільність на Підляшу взиває через те польських учителів і учительки до праці на загроженних „kresach ojczystych". На разі має повстати в влодавськім повітї, як найблизшим вынародовленя, 8 народних шкіл в громаді Андеїв. Колиб знайшла ся відповідна скількість учительських сил, наука могла би почати ся вже в вересни. Для інформації подаємо, що до кождої з тих посад привязана платня 2.200 до 2.800 кор. річно і помешкане з опалом та 1 морґ землі по ціні 6 до 12 кор. за морґ. Устні або письмені зголошення приймає „Ognisko nauczycielskie" в Кракові, Ринок 29".

— **Відгомін російської революції в Індиях.** Нїхто в Анґлії, так пише одна анґлійська часопись, не завдав собі труду, щоб приглянути сь діланю російської революції на душу Індийців. А прецінь сей вплив великий. Індійська преса переповнена статями і цитатами про революцію і, хоч вони писані під гнетом драконьского пресового закона, помимо того говорять вони нам досить виразно. Рамананда Chatterjee, видавець калькутських „Modern Revue", пише: „Всї мущини і женщини в Індиях, які чули про російську революцію, — розуміють її і значіне і знають, які вона далеко ліпші умови створює великим масам племен. Серця сих Індийців переповнені тугою за політичним положенем їх власних відносин і переконанем, що вони самі були би також спосібні виконувати політичну власть і політичні права. Одною з причин, яку заєдно підносять противники, щоб доказати неспосібність Індиї до самоуправи, се велике число племен в Індиях, які говорять ріжними мовами.

Ліста племен в Росії — ось відповідь на те. — Певно, що Індийці не думають робити революції, як в Росії, вони не хотять також зривати злуки з Анґлією. Але ми мусимо брати собі примір з пожертвованя російських провідників."

Chatterjee пригадує в кінці британським політикам на те, що їх фрази про право народів до свобідного політичного устрою дають ся так само приміняти до Індиї, як до Росії, Бельгії або Сербії.

— **Алькоголь а війна.** Др. Бонгефер, директор клініки для нервових і умових недуг при заведеню Marite в Берлінї, доносить в сво-

їй розправі „Über die Abnahme des Alkoholismus während des Krieges“ про зменшене в часі війни числа хроніч ого затроєня алькоголем. Коли в р. 1907 між принятим до клініки був процент алькоголіків з мущин 20·6, у женщин 3·2, то в р. 1915 випав сей процент у мущин на 7·2, у женщин 1·3, а в р. 1916 на 3·3, зглядно 0 0 Після Бангефера причини того зменшеня числа в часі війни не треба шукати в неприсутности мущин в краю з приводу воєнного стану. Доказом сього рівночасне зменшене алькоголізму у женщин.

— **Салдати зрадники.** Російський ґенеральний штаб оголосив в російських часописях імена тих девятьох салдатів, що коло Ковля перейшли на сторону Німців і розсказали їм, що означають ракети, котрі Росіяни пускають і який огонь повстає після тих сиґналів; ті вказівки Німці провірили і вони показались вірними. Згадані салдати належали до 5. роти 29. туркестанського полку, а їх імена такі: Іван Матвієнко, Вол. Богачев, Микита Колобо, Іван Катишин, Иосиф Никоденко, Євсей Осипов, Николай Сараєв, Давид Топорков і Микола Щербаков.

— **Китайський посол виїзджає з Відня.** Передвчора прибув китайський посол до міністерства заграничних справ та з рамени свого правительства вручив виповідженє війни Китаєм австро-угорській монархії. Одержить він небавом пашпорти.

ПОМЕРЛИ.

Покотило Яків, У. С. Стрілець будівельної сотні, ур. 1899 р. в Рожджалові пов. Сокаль, помер дня 2. серпня с. р. в резервовім шпиталі ч. 2. в Перемишлі на сухоти. В. й. п.

ОПОВІСТКИ.

Пятниця, дня 24 серпня 1917.

Нині: 24. серпня гр.-кат. Евпла арх., рим.-кат. Варвтоломея.

Завтра: 25. серпня гр.-кат. Фотія і Ап., римо-кат. Людвика.

◯ **Реченець вписів і вступних іспитів** в рогатинській ґімназії буде небаром оповіщений у часописях. Початок шк. року мусить бути пересунений, як у всіх обновлених східногал. ґімназіях. Ученики най зголосять ся листовно до о. пар. Кудрика в Рогатині, учителі до У. Т. П., Мохнацького 12.

◯ **Вписи** до чотирокласової школи ім. Короля Данила вул. Жовківська ч. 62, відбудуть ся 30. і 31. серпня і 1. вересня від год. 9—12 перед пол. і 4—6 по полуд. Шкільний рік зачинаєсь 3. вересня спільним Богослуженем о год. 8 ій рано.

◯ **В укр. Семинарії** учит. жін. СС. Василіянок в Яворові розпічне ся рік шкільний дня 6. н. ст. вересня торжественним Богослуженем о год. 8 рано. Вписи, іспити приватні і вступні відбувати ся будуть на днях 4 і 5. вересня 1917. — Дирекція. 2—3

◯ **Вписи** до народної школи СС. Василіянок у Львові при ул. Потоцького 95. відбудуть ся 3. і 4. вересня від 9—12 і 4—6. Початок шкільного року 4 вересня. — Дирекція. 2—3

Над Сочею.

ВІДЕНЬ. З воєнної пресової кватири доносять:

Битва над Сочею триває далі. Фронт вдержано. Коло Vrh зискав ворог дещо на терені.

З австрійського звідомленя.

На Італійськім фронті:

Наступи 2 і 3. італ. армії над Сочею тревають дальше.

Найменше 40 ворожих дивізій атакувало в протягу 4 днів наші лінії між Ауцца і Побережем.

В часі коли між Водіце і Вертойбою, була сильна борба артилерії, то битва на крилах була ще нагальнійша. Коло Ауцци кількакратно наступав ворог даремно на наші війська. Його відперто. За те удало ся його перевазі зискати на терені на височорівні Врх.

Дуже завзято кипіла борба на Красі в присутности цісаря. Безнастанно наступали італійські кольони. Кількакратно відкидала наша артилерія приступи.

Резерви викидали ворога із здобутих ровів. Усі становища на Красі остали в наших руках.

З ГОЛОВНОЇ НІМЕЦЬКОЇ КВАТИРИ.

8 дня 23. серпня.

Східний фронт:

Фронт баварського князя Леопольда:

Росіяни опорожнили по спаленю сіл свої становища на захід від Аа до лінії Одінґ Біґави. Опущений терен обсадили ми без боротьби.

Фронт ґенерала полковника арх. Йосифа:

Між Прутом і Молдавою боєва діяльність була місцями живійша. На північ від Ґроцешті, в долині Суцити і коло Совеї відновлені наступи, по сильнім гарматнім приготованю, були безуспішні.

Фронт маршалка пільного Макензена:

Положенє незмінене.

Македонський фронт:

При 60 степенів Цельзія на сонці боєва діяльність мала. Тільки з Черні часами відживав гарматний огонь.

На західнім фронті:

Фронт пруського наслідника престола:

В тяжкій битві під Верден наступила вчора павза. Аж під вечір зміг ся по обох берегах Мози гарматний огонь. Наступи були по обох боках шляху Vacherauville-Beaumont. Французи вдерли ся на вузькім фронті в наші передні рови; впрочім відперто їх кріваво. Їх кількакратні наступи не могли розвинути ся під нашим руйнуючим огнем.

Перший ґенеральний кватирмайстер Людендорф.

Надіслане.

За сю рубрику редакція не відповідає.

Оголошеня.

Видає і відвічає за ред.: Др. Сидір Голубович. Друкарня А. Гольдмана, Львів, ул. Сикстуська 19.